"रविश्चन्द्रः कुजः सौम्यः शनिर्जीवस्तमोभृगुः। इन्द्रेशाद्यष्टरेखासु मध्ये केतुरिमेऽब्दपाः। कृत्तिकादि त्रिरावृत्तिर्यथा कैतौ मघा भवेत्" यथा ३र०।४च०।५म०।६बु०।७श०।८वृ०।९रा०।१०केतुः। ११शु०। १२र०। १३च०।१४म०।१५बु० १६श० १७वृ० १८रा० १९केतुः २०शु०। २१र० २२च० २३म० २४बु०२५श०२६वृ० २७रा० १केतुः २शु०। एवं जन्मनक्षत्रानुसारेण प्रथमादिवर्षेशा रव्यादयः शुक्रान्ताः दशमादिषु पुनः रव्यादयः शुक्रान्ताः। एवं चन्द्रस्य प्रथमाब्दाधीशत्वे रव्यन्ताः एवं क्रमेण सर्व्वत्र योज्यम्

"पताका कुण्डली केतोः कुण्डली च वृहस्पतेः। सर्व्वत्र पापसंयोगे संशयो जायते महान्" पञ्चस्वरा

केतुमत् त्रि०केतुरस्त्यस्य मतुप्। १चिह्नादियुक्ते २प्रज्ञानयुक्ते "केतुमद्दुन्दुभिर्वावदीति" ऋ०६,४७,३०,"केतुमत् प्रज्ञानवत्" भा० स्त्रियां ङीप्। ३काशीराजदिवोदासवंश्ये नृपभेदे पु०। "क्षेमस्य केतुमान् पुत्रः सुकेतुरस्य चात्मजः" हरिवं० २अ० दिवोदासवंशोक्तौ। वासुदेवमहिष्याः सुनन्दाया निवासरूपे ४प्रासादभेदे पु० "सुनन्दाया निवासोऽसौ प्रशस्तः सर्वदेवतैः। महिष्या वासुदेवस्य केतुमानिति विश्रुतः" हरिवं० १५७अ० ५धन्वन्तरिपुत्रभेदे "धन्वन्तरिर्दीर्घतमस आयुर्वेद प्रवर्त्तकः। यज्ञभुग्वासुदेवांशः स्मृतिमात्रार्त्तिनाशकः। तत्पुत्रः केतुमानस्य जज्ञे भीमरथस्तथा" भाग० ९१७।५ ६दानवभेदे। "तथा गगनमूर्द्धा च वेगवान् केतुमांश्च यः" भा०आ०७दानवोक्तौ। सुमालिनो राक्षसस्य भार्य्यायां स्त्री "सुमालिनोऽपि भार्य्यासीत् पूर्णचन्द्रनिभानना। नाम्ना केतुमती राम!" रामा० उ० ४स०।

"असमे सजौ सगुरुयुक्ता केतुमती समे भरनगाद्गः" वृ० र० उक्तलक्षणे ८विषमवृत्ते छन्दोभेदे स्त्री।

केतुमाल पु०। १आग्नीध्रनृपपुत्रभेदे २तन्नामके जम्बुद्वीपस्थे वर्षभेदे। तद्विवृतिः उत्तरकुरुशब्दे १०९४पृ०। कुरुशब्दे च २१२२पृ०दृश्यम्। "मेरोस्तु पश्चिमे पार्श्वे केतुमालो महीपते!। जम्बुखण्डे च तत्रैव महाजनपदोनृप!" भा० भी० ६अ०। ३अवन्तिदेशस्थे नदीभेदे स्त्री "अवन्तिषु प्रतीच्यां वै कीर्त्तयिष्यामि ते दिशः" इत्युपक्रमे "केतुमाला च मेध्या च गङ्गाद्वारञ्च भूमिप!" भा० व० ८९ अ०।

केतुमालि(लिन्) पु० शम्बरदैत्यस्य सेनाधिपभेदे। "दुर्द्धरः केतुमाली च शत्रुहन्ता प्रमर्द्दनः" इत्युपक्रमे "एतैः परिवृतो योधैः शम्बरः प्रययौ तदा"। "तेनैव तस्य चिच्छेद केतुमालेः शिरस्तदा" हरिवं० १६४अ०।

केतुरत्न न० केतोः रत्नम्। वैदूर्य्यमणौ (लशुनिया) राजनि० तस्य तत्स्वामिकत्वात् तथात्वम्।

केतुवीर्य्य पु० दानवभेदे। "विक्षोभणश्च केतुश्च केतुवीर्य्यः शतह्रदः" हरिवं० ३अ० दानवोक्तौ।

केतुवृक्ष पु० केतुभूतोवृक्षः। मेरोश्चतुर्द्दिक्षु वर्त्तमानविष्कम्भपर्वतमन्दरादीनां चिह्नरूपे वृक्षभेदे। "विष्कम्भशैलाः किल मन्दरोऽस्य (मेरोः) सुगन्धशैलः (गन्धमादनः) विपुलः सुपार्श्वः। तेषु क्रमात् सन्ति च केतुवृक्षाः कदम्बजम्बूवटपिप्पलाख्याः" सि० शि०। "विष्कम्भारचिता मेरोर्योजनायतमुच्छ्रिताः। पूर्वेण मन्दरोनाम दक्षिणे गन्धमादनः। विपुलः पश्चिमे भागे सुपार्श्वश्चोत्तरे स्मृतः। कदम्बस्तेषु जम्बूश्च पिप्पलोवट एव च। एकादशशतायामाः पादपाः गिरिकेतवः" विष्णुपु०

केतुशृङ्ग पु० पौरवे नृपभेदे। "बलबन्धुर्निरामर्द्दः केतुशृङ्गो वृहद्बलः" भा०आ० १अ०

केदर पु०के दृणाति दृ—अच् कैर्विदीर्य्यते दृ—अप् वा। १वृक्षभेदे अमरटीकायां भानुदीक्षितः। २टेरके केकरे शब्दचि०

केदार पु०के शिरसि दारोऽस्य केन जलेन दारोऽस्य वा नि० एत्वम्। हिमालयस्थे पर्व्वतभेदे तत्स्थे २शिवलिङ्गभेदे न० तन्माहात्म्यादि स्कन्दपु० केदारखण्डे दृश्यं तस्यैव काशीक्षेत्रे आविर्भावात् काशीस्थे ३लिङ्गभेदे च न० तत्कथा काशीख० ७७अ० यथा

"श्रीपार्व्वत्युवाच। "नमस्ते देवदेवेश! प्रणमत्करुणानिधे!। वद केदारमाहात्म्यं भक्तानामनुकम्पया। तस्मिन् लिङ्गे सदा प्रीतिस्तव काश्यामनुत्तमा। तद्भक्ताश्च जना नित्यं देवदेव! महाधियः। श्रीदेवदेव उवाच। शृण्वपर्णे! ऽभिधास्यामि केदारेश्वरसंकथाम्। समाकर्ण्यापि यां पापोऽप्यपापोजायते क्षणात्। केदारं यातुकामस्य पुंसोनिश्चितचेतसः। आजन्मसञ्चितं पापं तत्क्षणादेव नश्यति। गृहाद्विनिर्गते पुंसि केदारगतिनिश्चिते। जन्मद्वयार्जितं पापं शरीरादपि निर्व्रजेत्। मध्यमार्गं प्रपन्नस्य त्रिजन्मजनितं त्वघम्। गेहाद्विनिःसृतस्यापि निराशं याति निश्वसत्। सायं केदारकेदार केदारेति त्रिरुच्चन्। गेहेऽपि निवसन्नूनं यात्राफलमवाप्नुयात्। दृष्ट्वा केदारशिखरं पीत्वा तत्रत्यमम्बु च जन्मजन्मकृतात् पापान्मुच्यते नात्र संशयः हरभ्या।